

SARI
LUHTANEN

Murusia

TAMMI

SARI LUHTANEN

Murusia

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI | HELSINKI

© SARI LUHTANEN JA KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2013

ISBN 978-951-31-7132-2

PAINETTU EU:SSA

Nakit jääkaapissa

Emmi heräili hiljakseen ja tiesi, että kello soisi vasta vartin päästä. Hän olisi mieluusti nukkunut vielä sen vartin ja lykännyt tietoisuutta, mutta kevätauringon piristävä vaikutus tuntui jo. Ympärillä leijui Käpyn tuttu rehevän pieruinen tuoksu. Emmi kurkisti koiraa, se nukkui kopassaan hänen sänkynsä vierellä ja hytkyi unissaan. Sen sinimustat huulet värähtelivät. Ehkä se oli vielä nuori koira ja loikki jänisten perässä tai keikisteli narttukoirille.

Seuraavaksi Emmiin katse tapasi pinon eri värisillä post-italapuilla kirjoittuja keittokirjoja sekä Emmiin oman iankaikikisen käppyräkantisen muistivihon. *Emilian keittiö*, hän oli joskus kirjoittanut kanteen säntillisellä käsialallaan. Sen jälkeen se oli vähitellen patinoitunut jauhoisista ja rasvaisista sormenjäljistä, läikkyyneistä marinadeista ja kastikkeista.

Emmi kääntyi selälleen ja kuuli hengityksen myös eteises-tä. Pietu nukkui siis siellä. Hän oli osannut jo ennakoida tilanteen tultuaan edellisenä iltana kotiin ja nähtyään nakki-paketin jääkaapissa. Se oli varma merkki siitä, että Pietu oli aloittanut viikonlopun yhtä päivää etuajassa ja lähtenyt viihteelle, luultavimmin kuuntelemaan jotain outoa bändiä, joka ei kiinnostanut ketään muuta. Emmi oli myös kuul-lut rapinan aamuyöstä ja tuskin uhrasi ajatustakaan sille, että Pietu oli tullut hänen luokseen yöksi. Joskus seuruste-

lun alkupuolella Emmi oli esittänyt, että Pietun oli parempi hiihdellä keikoilta omaan kimppakämppeensä, ja Pietu oli pitänyt pyyntöä täysin kohtuullisena. Sitten ilmeni, että Pietun selkäydinohjaus toi hänet aina tasaisen varmasti Emmin luo. Ehkä siinä oli jotain hellyttävääkin, oli Emmi ajatellut ja sopeutunut tilanteeseen.

Emmi laski jalat lattialle ja silitteli hetken Käpyä, joka oikeaksi tassunsa niin että anturat levisivät ja haukotteli leveästi. Se osasi ottaa aamut rennosti. Emmi suoristi pyjaman lahkeet ja meni keittiöön. Hän laittoi mekaanisesti kahvin tippumaan ja kaivoi jääkaapista jogurtin. Nakkipaketti oli silvottuna tiskipöydällä, eikä nakeista ollut enää tietoakaan. Limainen neste oli muodostanut hyytyneen lammikon pakkauksen viereen. Emmi nosti sen kahdella sormella roskiin ja pyyhkäisi pinnan talouspaperilla puhtaaksi.

Käpy köpötteli keittiöön ja Emmi laittoi sille muonaa kuppiin. Se nuuhki sitä hetken, mutta päätti ilmeisesti nau-tiskella aamiaisen myöhemmin ja kävi pitkälleen. Emmi itse asettui pöydän ääreen kahvimukin ja jogurtin kanssa. Syötyään hän laittoi astiat siististi tiskikoneeseen ja roskat roskiin.

Vielä vajaa kuukausi koulua, hän ajatteli pukiessaan työvaatteita päälleen. Ruskeat leggingsit, vaalea epämääräisen värinen toppi ja harmaa tunika sen päälle. Hän harjasi tukkansa ja teki näppärästi kaksi lettiä, jotka kieputti kummallekin korvalle. Tämä kaikki onnistui peiliin katsomatta. Hän tiesi, että näytti aivan lapsena piirtämältään kolttupukuiselta tikkuakalta.

– Nyt pissille, Emmi sanoi Käpylle rapsuttaen sitä korvan takaa.

Eteisen lattialla Pietu nukkui syvää känniunta. Mies oli huomaavaisesti asettunut matolle niin, että Emmi saattoi

vetää hänet syrjään. Emmi katsoi hetken Pietua ja ihmetteli jälleen kerran, miten poikaystävä pystyi sammuneenakin näyttämään hauskalta. Tummanruskeat hieman kiharat puolipitkät hiukset ehtivät aina kasvaa hartiapituuteen ennen kuin Pietu asteli parturiin. Nyt siitä oltiin parin sentin päässä. Miltei mustat kaarevat kulmakarvat saivat hänet näyttämään pysyvästi joko yllättyneeltä tai uteliaalta. Huulet olivat kapeat, mutta Pietun hymy oli aina leveä. Tuota parransänkeäkin kai voisi pitää vetävänä, Emmi mietti, ellei siihen olisi karstaantunut nukkuvan kuolaa.

Emmi odotti hetken ja antoi Käpykin nuuskia Pietua haluamatta pohtia kumman henki mahtoi haista pahemmalta, mutta mies oli yhä syvässä tiedottomuuden tilassa. Hän tarttui kaksin käsin maton kulmaan ja hinasi sen Pietun kera kauemmaksi ovesta, kuten monet kerrat ennenkin. Sen verran Emmi tunsu myötätuntoa, että hän käänsi maton yhden reunan Pietun jalkojen lämmikkeeksi.

Emmi otti Käpyn remmin mukaan, mutta ei edes yrittänyt laittaa sitä koiran kaulaan. Hän lähti laskeutumaan yhtä porrasväliä ulko-ovelle, mutta koira seiso i jääräpäisesti hiss in ovella.

– Ai, ei portaita tänä aamuna, Emmi sanoi ja odotti sen kanssa hissiä.

Ulkona oli raikas kevätaamu, ja Käpykin vertyi vähitellen heidän lähtiessään tutulle kierrokselleen. Se nuuski rauhassa niitä näitä ja jätti omat vastauksensa aamupostiin.

Kun he palasivat sisälle, Pietu oli tarkalleen samassa asennossa, kädet tiukasti puuskassa ja jalat vähän kippurassa, hiukset kasvoihin liimaantuneina. Huonona aamuna Emmi olisi saattanut muka vahingossa potkaista nukkuvaa kevyesti, mutta nyt hän astui tämän yli ja veti koululaukkunsa olalleen.

– Mene nyt syömään, Emmi sanoi Käpylle, joka ilmeisesti harkitsi asiaa, mutta asettui sitten Pietun lämpöön uusille meheville unille.

Pyörän satulassa Emmi koki keväistä hurmaa. Sora ratsi viileänä renkaiden alla, mutta ilma tuntui jo lämpimältä. Hän ei uhrannut ajatustakaan tulevalle työpäivälle tai seitsemäsluokkalaisten ravintotietämykselle, vaan alkoi pyörittää ajatuksissaan Lilin lauantaisia illallisia. He järjestivät niitä lähinnä Lilin ja Mikin ystäville sekä liikekumppaneille muutaman kerran vuodessa ja kokkasivat päivän ajan kuin heikkopäiset jonkin teeman ympärille. Menun laadinta aloitettiin aina vähintäänkin pari viikkoa etukäteen, ja loppua kohti kaikki paisui lumipallomaisesti. Lili oli elementissään, kun he häärivät essuissaan, ja tilanne tuntui koko ajan olevan luisumaisillaan täyteen kaaokseen. Loppujen lopuksi kaikki kuitenkin istuivat pöydässä, puhuivat, joivat ja söivät, ja aina välillä Emmi ja Lili loivat toisiinsa tyytyväisen katseen. Kaikki oli täydellistä.

Tai kaikki voisi olla täydellistä, Emmi ajatteli, ja hetkeksi Pietun veitsellä tai kenties hampailla auki nyhräämä nakkipaketti palasi hänen mieleensä.

Yllättäen hän näki silmäkulmastaan jotakin, ja ellei hänellä olisi ollut jo kiire töihin – Käpy oli aamuisin aina vain hitaampi – hän olisi kaiketi pysähtynyt. Aamuinen työmatka kulki vanhan ränsistyneen talon ohi, ja nyt Emmi oli näkevinään siellä liikettä. Ihan kuin joku mies olisi kulkenut siellä haalarissa. Hän yritti katsoa tarkemmin, mutta ei nähnyt enää ketään. Ei kai joku onneton ollut ostanut sitä röttelöä? Hän polkaisi pyöränsä uudelleen hurjaan vauhtiin.

Jamón!

Lili otti kaiteesta tukea laskeutuessaan portaat alas. Univelka ja pari isoa viinilasillista illalla keitto- ja sisustuskirjojen äärellä olivat huono yhdistelmä. Toinen kaksosista oli ollut pari päivää räkäinen ja tytöt olivat olleet eskarista kotona, mutta tänään Lili aikoi passittaa heidät koululaitoksen huoleksi. Tekemistä oli ihan liikaa muutenkin. Ensin aamiaista kaikille, itselle jättisuuri saavillinen kahvia ja sitten hihat heilumaan.

– Mikki! Lili kiljaisi. Aviopuolison nimen alkutavu huu-dettiin iloisesti yllättyneenä, mutta toiseen sisältyi jo moite. Hänen miehensä seisoj jääkaapin edessä hieman rypistyneessä puvussa ja joi mehua suoraan tölkestä. Hän aavisteli tämän harrastavan sitä useamminkin, mutta nyt rikollinen jäi kiinni itse teosta. Mikki tempaisi teatraalisesti lasin kaapista ja kaatoi lopun mehun siihen niin, että se tuli ääriään myöten täyteen, ja joi sen tyhjäksi yhdellä kulauksella.

– Saitko sinä kaiken, mitä piti? Lili kysyi.

– Huomenta, rakas. Matka meni oikein hyvin, Barcelonassa oli kaunista, Mikki sanoi ja veti Lilin syliinsä. Hän vajoj tuolille ja painoi päänsä vaimonsa tuoksuun.

– Älä yritä, Lili sanoi vastustelematta lainkaan. – Lihat tiskiin, mies.

– Ollaanpa sitä vaativia heti aamusta. Mikki puristi Liliä hiukan tiukemmin.

Lili nauroi pehmeästi ja suuteli Mikin matkasta nihkeää otsaa. – Sinä kelpaat myöhemmin, mutta nyt haluan nähdä sen kinkun. Missä se on?

Mikki pudotti huokaisten Lilin sylistään ja meni avaamaan laukkunsa. Sieltä tulvi lempeän voimakas välimerellisen kauppahallin tuoksu.

– Ihanaa! Lili taputti käsiään innosta.

– Melkein tuntuu siltä, että himoitset näitä enemmän kuin minua, Mikki sanoi.

– Tällä hetkellä se pitää sataprosenttisesti paikkansa, Lili vastasi. Hän oli jo kantanut isoimman käärön keittiötasolle ja availi pakettia kiihkeästi. Kun ilma kuivattu ibérico-kinkku oli vihdoin paljastettu, hän kumartui nuuhkaisemaan sen tammista tuoksua samalla kun hapuili kännykkää sormiinsa. Hän näppäsi nopeasti kuvan ja lähetti sen saman tien Emmille. *Jamon!!!* hän tekstasi ja toivoi, ettei Emmi katsoisi kuvaa kesken pyörämatkansa ja putoaisi satulasta.

– Saitko sinä kaiken muunkin?

– Sain sain ja vähän enemmänkin. Pedro ja Consuela innostuivat niin teidän espanjalaisesta illastanne, että panivat mukaan kaikkea ylimääräistäkin. Kannoin tuota laukkuja tänne niska vääränä. Sen lisäksi, että koko ykkösluokan matkustamo ihmetteli hajua.

– Voi ressurua, Lili sanoi tuijottaen yhä kinkkua, ja Mikki tiesi kerjäävänsä myötätuntoa turhaan. Kun Lili keskittyi johonkin haluamaansa, kaikki muu jäi toiseksi.

– Minä käyn suihkussa ja menen töihin, Mikki sanoi ja yritti vielä kerran saada vaimonsa huomion. – Herätänkö Ruusun ja Risun aamupalalle?

Kaksosten lempinimet olivat Mikin ja Lilin keskinäisen pikku kinan kohde, ja yleensä Mikki sai sillä Lilin käymään syöttiin, mutta ei tänään.

Lilin kännykkään kilahti tekstiviesti. Hän luki sen ja kihersi tyytyväisenä availlessaan muita paketteja samalla, kun laati Emmille luetteloa kaikista muista aarteista. Hän eli jo seuraavaa iltaa, upeaa värikästä kattausta, ruokalajien sinfoniaa. Ja hän itse olisi hurmaava ja hauska! Hän ei nähnyt eikä kuullut, miten Mikki laittoi niiskuttaville Rosalle ja Rialle aamiaisen ja lähti saattamaan näitä eskariin.

Hetkeä ennen kuin Lilin lista alkoi virrata Emmin kännykkään, tämä oli tuijottanut kahvimukien jättämiä psyydeelisiä rinkuloita opettajainhuoneen vanhan pöydän pinnalla, sommitellut niistä mielessään uusia olympialogoja ja miettinyt, kuinka monta kertaa hän jaksaisi vielä motivoitua opettamaan makaronilaatikon saloja seiskaluokkalaisille. Hän avasi kännykkänsä ja hymyili. Pari kuukautta sitten Lili oli ollut hänen luonaan viettämässä hyvin ansaittua tyttöjen iltaa. He olivat paistaneet pizzaa ja juoneet siideriä, ja Lili oli maalaillut Emmin eteen suuria tulevaisuuden suunnitelmia.

– Kaksoset ovat jo niin isoja, että minä voin vihdoinkin alkaa keskittyä siihen, mitä itse haluan, Lili sanoi suupalojen välissä.

Emmi ei sanonut ääneen, että niin kauan kuin hän oli Lilin tuntenut – kuusivuotiaasta asti – ystävä oli aina keskittynyt siihen, mitä halusi.

– Ihan ensin minä kirjoitan keittokirjan. Olen kerännyt materiaalia ihan hulluna. Sitten sisustuskirja, tyylikirja, ihan mikä vain kirja, Lili selosti. – Suomi tarvitsee oman Martha Stewartin tai Nigella Lawsonin.

– Sitten sinä saat oman tv-ohjelman, jossa imeskelet eroottisesti nuudeleita, Emmi kikatti yhden siiderin voi-

malla. Hän oli todellinen kevytsarjalainen alkoholin suhteen.

– Ihan totta! Lili pyyhki tomaattikastiketta suupielistään ja heittäytyi kylläisenä selälleen sohvalle.

Emmi kadehti sitä, miten Lili ei koskaan epäillyt omia mahdollisuuksiaan, ei nyt eikä kuusivuotiaana. Tosin Lili oli syntynyt jo keski-ikään ehtineille vanhemmille iloisena yllätyksenä, ja hänelle oli aina tarjottu kaikki mitä kuvitella saattoi. Lilin tarvitsi vain ottaa hieman surullinen ilme ja esittää toivomus mekosta tai lelusta, ja seuraavaksi vanhemmat kiirehtivät jo kauppaan ostamaan sitä.

Lilille Mikki oli luonnollinen jatkumo tässä asetelmassa. Kun tämä oli kautta rantain esittänyt mahdollisuutta lyötäytyä Yosen seuraan ja käväistä Barcelonassa baari- ja bändikierröksellä, Lili oli oitis antanut siihen suostumuksensa, ja Mikki oli heti osannut epäillä asiaa. Pian Lili olikin jo laatinut pitkän ostoslistan Espanjan-herkuista, joita odotti saavansa tuliaisiksi. Sen kärjessä komeili ilmakeivattu kinkku.

Sitä ajatellessaan Emmi muisti elämänsä ihka ensimmäisen ulkomaanmatkan. Lili oli houkutellettu häntä mukaansa kuukaudeksi Espanjaan Lilin vanhempien tuttavaperheen luo, mutta Emmiä kotiväki ei syttynyt suunnitelmalle. Emmi niin halusi lähteä! Hän vinkui ja mankui, mutta tili-toimistonsa asiakkaiden raha-asioita hoitava ja muutenkin visu isä ja erityisesti äiti olivat vankasti kielteisellä kannalla.

– Minä täytän kahdeksantoista, minulla on rahaa säästössä, Emmi oli vakuutellut.

– Eikö sinun kannata pitääkin rahat säästössä, Emilia? äiti sanoi. – Ne tulevat tarpeeseen, kun aloitat opinnot.

– Ehkä minä en ala opiskella mitään, Emmi sanoi, muttei itsekään uskonut puolittaiseen uhkaukseensa. Hänhän oli jo kymmenvuotiaasta lähtien kertonut kaikille, että aikoi

kotitalousopettajaksi. Äiti saattoi etsiä perheen ruoan edullisesta eineshyllystä tai pakastealtaasta, mutta isoäidin vanhan keittokirjan hyllyn perukoilta esiin kaivanut Emmi löysi ainakin sielulleen ravintoa sen hieman kellastuneista kuvista ja pitkistä yksityiskohtaisista resepteistä. Joskus minä osaan tehdä kaikki nämä ruoat, Emmi ajatteli, ja sitten opetan muitakin. Oli tosin hieman pelottavaa ajatella, että entisajan kotirouvan oli pitänyt hyvänä talousihmisenä osata paloitella kokonainen sianruho.

Kaiken ruinaamisen jälkeen Emmistä tuntui vähän kohutuuttomalta, että Lilin ei tarvinnut muuta kuin laskea soma peppunsa heidän sohvalleen ja näyttää apealta tiedosta, ettei Emmi pääsisi hänen mukaansa.

– Ehkä minäkään en voi nyt lähteä. Tuntuisi niin kurjalta olla siellä yksin, Lili sanoi, ja Emmi olisi voinut vanhoa, että Lilin alahuuli väpätti hiuksenhienosti.

– No ehkä tätä voi vielä harkita, Emmin isä sanoi epäroivästi, ja kymmenen minuutin päästä asia oli jo päätetty.

Matkalla kaikki oli uutta Emmille. Heidän perheensä eksoottisin lomapaikka oli ollut Kalajoki hiekkadyyneineen ja se oli kuin toinen planeetta verrattuna Barcelonaan, missä Lilin perhetuttavat ottivat heidät mutkattomasti vastaan. Ja kun he istuivat illalla terassille syömään Consuelan ja Pedron sekä näiden lasten kanssa, hänen elämänsä mulistui. Espanjalainen ilta oli sysipimeä ja korosti valossa kylpevää värikkäästi katettua pöytää. Salaatteja oli isoissa kulhoissa, oli leikkelelautasia, grillattuja munakoisoja ja artisokkia, oliiveja... Hän ei ollut koskaan nähnyt eikä maistanut ruokia, jotka olivat niin aromaattisia, maukkaita tai kauniita. Eikä ateriaa tehnyt yksin ruoka, vaan se ilo, jolla ihmiset söivät. He juttelivat, ojentelivat astioita toisilleen, maistelivat ja nautiskelivat.

Emmi vilkaisi ympärilleen opettajainhuoneessa. Työtoveri tuttuun tapansa laihdutti taas vauvanruoan voimin ja toinen joi kai viidettä kupillista kitkerää kahvia. Ja kun kello kohta soisi, hän itse yrittäisi kertoa oppilailleen jotakin ateriasta, joka olisi jotakin muuta kuin monien suosimaa ”mättöä”.

Salasalaatti

Mikki skrollasi läpi sähköpostiaan ja heitti sieltä lukematta roskiin kutsuja eri tilaisuuksiin. Elokuvien ennakkonäytöksiä, levyjulkkareita, pr-tempauksia. Hän oli harjaantunut valitsemaan ne, joihin itse halusi mennä, ja ne joihin oli hyvä mennä. Barcelonan-reissu painoi hieman jaloissa, mutta se oli myös tehnyt terää. Oli ollut hienoa päästä katsomaan ja kuulemaan jotakin uutta, ja Yose oli tosiaan löytänyt pari mielenkiintoista bändiä. Mutta nyt piti keskittyä itse asiaan.

Jos Mikiltä olisi kysytty, mikä hänelle oli elämässä tärkeintä, hän olisi vastannut empimättä työ. Ja hän tiesi, ettei Lilikään olisi loukkaantunut vastauksesta, sillä Mikille työ oli tärkeintä, koska sen avulla hän saattoi antaa monenlaista hyvää vaimolleen ja lapsilleen. Kun Lili halusi vanhan omakotitalon, Mikki ei sanonut yhtään poikkipuolista sanaa, vaan osti Lilin löytämän remonttikohteen. Toki Mikki osasi palkita itseäänkin, mutta hänelle työ oli ollut intohimon kohde siitä hetkestä, kun hän tiesi mitä halusi tehdä.

Kauppakorkeassa Mikin opinnot olivat edistyneet hyvää vauhtia. Hän tiesi hallitsevansa asiat, mutta hänelle oli täysin hämärän peitossa se, mihin hän olisi parhaiten tietoaan soveltanut. Jotkut kaverit olivat jatkamassa perheyrittäisiä, toisilla oli omat selkeät bisnesideansa tai jokin erikoisala, johon he suuntautuivat. Mikki seilasi eri vaihtoehtojen välil-

lä löytämättä itseään. Hän saattoi jopa parin oluen jälkeen tilittää Pietulle, että voisi heittää opinnot helvettiin ja ruveta kokonaan basistiksi, mutta hän tiesi, ettei hänen sielunsa ollut myöskään soittamisessa. Eikä hänellä ollut siihen riittäviä kykyjäkään.

– Lähde kuuntelemaan uutta bändiä, Pietu sanoi hänelle erään iltasession jälkeen, ja Mikki oli lähtenyt tietäen, että hänen tuore rakkautensa Lili oli sinä iltana aikeissa tавata kurssilaisiaan. Sitä paitsi häntä oli alkanut hieman pelottaa se ylivalta, jonka Lili oli saanut hänestä. Välillä luennoilla hänen ajatuksensa lähtivät harhailemaan Lilin kuulaaseen ihoon tai tapaan, jolla Lili kallisti hieman päätään kuunnellessaan häntä, ja hän tunsu jo veren virtaavan päästään aivan väärään suuntaan niin vahvasti, että hänen oli äkkiä ruvetta va ajattelemaan jotakin mahdollisimman epäeroottista.

Ehkä oli hyvä lähteä välillä rälläämään poikien kanssa, vaikka Mikki tiesi kokemuksesta, että Pietun musiikkimaku ei ollut mitenkään valikoiva. Oli miltei parempi, mitä epä-määräisempi ja kokeellisempi bändi oli. Omituinen nimi kruunasi kaiken. Kerran Mikki oli suorastaan paennut Epäloogisen säähavaintopallon keikalta. Oli varmasti ollut iltoja, joina paikalla oli ollut vain soittajien pari kaveria, ehkä joku sattumalta paikalle eksynyt yksinäinen ja Pietu, joka löysi jotakin hyvää ja kehityskelpoista kaikesta. Ehkä Pietusta olikin sen takia tullut musamaikka.

Tuon illan lähtöpäätöstä Mikin ei tarvinnut koskaan katu, vaikka hän hetken olikin epäroinyt tunkkaisen ja piukkana ihmismassana vellovan klubin ovella. Kuten usein muulloinkin seuratessaan Pietua jonnekin hän tunsu olevansa väärässä paikassa. Pitkänä ja suittuna hän erottui joukosta kuin majakka. Sitten valot syttyivät lavalle, bändi veti ensimmäiset tahdit, ja hän unohti kaiken muun ja oli het-

kessä täysin filiksissä. Bändin hermostunut energia iski häneen oitis. Mustiin housuihin ja kirkkaanvihreään paitaan pukeutunut nuori mieslaulaja seiso i vielä selin yleisöön. Sitten hän kääntyi, ja valojen syttyessä Yosen ympärille Mikki tunsi löytäneensä tarkoituksensa. Hänen sydämensä hakkasi rumpujen tahtiin Yosen tarttuessa kaksin käsin mikrofoniin. Yose katsoi jonnekin kauas, minne kukaan muu ei nähnyt, ja Mikki tunnisti tähteyden. Musiikki takoi hänen sisällään, mutta ei estänyt häntä tarkkailemasta kliinisen viileästi yleisöä, joka painautui lähemmäksi lavaa, kasvoja, jotka kohot tautuivat pimeästä kohti Yosea. Jätkien soittotaidoissa ja biiseissäkin on toivomisen varaa, Mikki ajatteli, mutta tästä tulee jotakin. Kunhan hyvä manageri katsoo perään.

Kun Alamaiset lopetteli toista biisiään, Mikin aivoissa oli bisnessuunnitelma kehkeytynyt valmiiksi. Minä alan kehittää eteenpäin tätä bändiä, panen Lilin paksuksi, annan hänelle kaiken mahdollisen, ja me olemme yhdessä ikuisesti. Kääntelipä suunnitelmaa miten päin hyvänsä, se vaikutti Mikin mielestä täysin aukottomalta.

Keikan jälkeen Mikki oli ottanut yhteyttä Yoseen, joka oli selvästi porukan nokkamies, ja kaikki oli lähtenyt siitä. Mikki oli alkanut luotsata Alamaiset-bändiä eteenpäin, perustanut oman firman ja kasvattanut sitten vähitellen taliaan. Alku oli ollut tahmea, mutta tätä nykyä hänellä oli monta hyvää artistia. Alamaiset oli kuopattu jossakin vaiheessa ja nyt Yose oli sooloesiintyjä, iso tähti kotimaassa ja tuleva tähti ulkomailla.

Mikki rakasti työtään, vaikka elämä täyttyi hankalista rakastajattarista – laulajista, soittajista, toimittajista, vaimosta, tyttäristä – joilla kaikilla oli omat vaatimuksensa. Päälisin puolin saattoi vaikuttaa siltä, että Mikki keskittyi toteuttamaan heidän tarpeitaan ja keksimään keinoja täyttää

mitä omituisimmat oikut, mutta loppujen lopuksi hän kuitenkin ohjaili kaikkia haluamaansa suuntaan. Hänen menestyksensä rakentui sille.

Yose oli poikkeus. Mikki tunnusti Yosen ainutlaatuisen lahjakkuuden ja karisman, hän tunsu tasavertaisuutta ja ystävyyttä Yosen kanssa. Tämä oli ainoa artisti, jota hän tapasi vapaa-ajallakin. Tietysti Yose oli omalla tavallaan hankala ja itseensä keskittynyt – maailma antoi taiteilijalle siihen luvan – ja siksi äärimmäisen huolimaton ihmisuhteissaan. Mikki ei koskaan puuttunut siihen, kuten teki joskus hyvinkin tylysti toisten esiintyjiensä kohdalla.

Toinen poikkeus oli itseoikeutetusti Lili. Mikin sydän hyppähti yhä, kun hänen vaimonsa astui sisään ovesta. Ja mitä päivän aikana tapahtuikin, kaikki pyyhkiytyi pois siellä hetkellä, kun hän pääsi kotiin ja näki Lilin sohvalle kätertyneenä uppoutuneena johonkin sisustuskirjaan tai tapettinäytteisiin.

Kun hän nyt ajatteli Liliä, hän tunsu samalla aivan oikeaa nälkää. Muutaman päivän rälläys Barcelonassa riitti, hänen piti päästä takaisin kuosiin. Hän meni suuren työhuoneensa jääkaapille ja nosti sieltä sihteerin hankkiman kalkkunasalaatin ja kivennäisveden. Ei leipää eikä kastiketta. Näky oli hieman kelmeä, mutta Mikki oli mielestään terveellä tavalla turhamainen. Kotona ei sopinut sanoa karppaus tai kalori Lilin kuullen, mutta toimistolla sai syödä salaa kevytsalaatin. Sen syötyään hän muistuttaisi Yosea seuraavan illan fiestasta.

Pyttäri idästä

– Tulisit nyt kuitenkin, Emmi sanoi Pietulle. Hän luki listaansa ja kosketti kädellään jokaista välinettä ja astiaa, joka piti ottaa mukaan. Kello kävi jo yhdeksää ja edessä oli kiireinen päivä. Lili oli juuri tekstannut, että Mikki tulisi vartin päästä hakemaan. Emmi kääri oman kokkiveitsensä pyyhkeeseen ja taitteli vielä essun kassinsa päälle. Kaikki mukana. Paitsi poikaystävä.

– Taidan tällä kertaa jäädä pois, sanoi emännänjatkolla kalsarisillaan istuva Pietu, joka ei koskaan osallistunut Emmiin ja Lilin illallisille. He molemmat tiesivät, että Pietun mukaan tulo oli miltei mahdoton ajatus tämän ruokarajoituneisuuden takia. Mikäli nakit lasketaan ruoaksi, kävi Emmiin mielessä. – Sitä paitsi Käpy tarvitsee kaverin. Ei se voi olla yksin myöhään yöhön, tai huomiseen.

– Voihan sen viedä naapurin lapsille hoitoon.

– Eikö niiltä kielletty lemmikki?

– Kiellettiin, sanoi Emmi ja loi hellän katseen Käpyyn.

– Mutta ne jaksavat yhä kerjätä koiraa äidiltään, joka sanoi, että Käpyn piereskely saa kakarat pariiksi viikoksi toisiin aatoksiin.

– Minä jään tänne haisemaan Käpyn kanssa, Pietu sanoi.

– Työstän yhtä uutta melodiaa.

Ilkeä sanoisi, että rämpytät kitaraa muutaman kaljan voimalla, Emmi ajatteli. Onneksi minä en ole ilkeä.

– Mikki tuli, Pietu sanoi vilkaistuaan ikkunasta.

– Etkö tule moikkaamaan? Emmi keräsi tavaransa ja suuntasi eteiseen.

– Toisen kerran.

– Nähdään huomenna.

Ennen minä olisin vielä pussannut Pietua suoraan suulle, Emmi ajatteli ja tunki samassa väristyksen, kun raamikkas Mikki nousi autosta avaamaan hänelle oven.

– Anna kun laitan sen kassin takakonttiin, Mikki sanoi ja teeskenteli kantamuksen olevan aivan liian painava. – Mitentä tuollainen keijukainen sai tämän liikkeelle? On kai turha edes kysyä, mitä täällä on.

– Vain kaikkea tarpeellista, Emmi sanoi eikä vilkaissutkaan enää olohuoneensa ikkunaan, missä aavisti Pietun odottavan vielä valmiina vilkuttamaan. – Ja appelsiinikakku. Olin niin ylivirittynyt viime yönä, että rupesin leipomaan.

Mikki laittoi cd:n soimaan, ja he lähtivät liikkeelle. Hetken kuluttua he ohittivat talonrähjän, ja nyt sen pihalla näkyi selvästi mies lapion ja nainen kottikärryjen kanssa.

– Onko joku ihan oikeasti ostanut tuon rotiskon? Emmi sanoi ääneen.

– Ei käy kateeksi, Mikki totesi. – Heikkohermoisempi olisi jättänyt sen meidänkin talon ostamatta ja siinä on varmaan murto-osa työtä tuohon verrattuna.

– Lilillä on niin paljon suunnitelmia sen suhteen.

– Nimenomaan suunnitelmia. Valmistahan siitä ei tule, mutta Lili saa unelmoida.

Emmi ihaili miltei tahtomattaan Mikin mutkatonta suhtautumista Lilin kyvyttömyyteen viedä talon remonttia eteenpäin. Aina kun Lili oli tehnyt päätöksen yhden huo-

neen osalta, hänen silmiinsä sattui jokin uusi sisustuslehti ja hän muutti välittömästi mieltään.

– Keitä muita Lili on muuten kutsunut?

– Etkö sinä tiedä?

– Vain pääluvun, sehän tässä ratkaisee, Emmi vastasi.

Mikki ei sanonut hetkeen mitään, mutta sitten hän ajoi auton kadun sivuun ja pysähtyi. Hän kääntyi katsomaan Emmiä ja yhtäkkiä Emmi tunsu palan kurkussaan. Mikin katse oli niin intensiivinen, suorastaan anova. Kohta minä pissin housuun, Emmi ajatteli ja halusi kikattaa.

– Lilillä on aika isot toiveet kiinni tässä illassa, Mikki sanoi.

Tietysti kyse oli Lilistä, Emmi ajatteli. – Ai millä tavalla?

– Hän on kutsunut mukaan Katin, yhden minulle työkuvioista tutun ruoka- ja lifestyletoimittajan, sekä Katin miehen, joka on ottanut kuvat moneen kokkauskirjaan.

Emmillä raksutti vähän aikaa. Sitten hän tajusi. Lili valmisteli uutta uraansa ja halusi luoda kontakteja.

– Niin että pankkaahan tytöt parastanne, Mikki sanoi ja käynnisti taas auton.

Talo saattoi olla remontin vaiheissa, mutta keittiö oli saatu täysin valmiiksi. Onneksi, Emmi ajatteli kietoessaan esua vyötäisilleen ja katsoessaan kaikkia tarveaineita ja astioita, jotka Lili oli laittanut valmiiksi. Leipätaikina oli nousemassa, marinadit oli sekoitettu ja he kävivät varsinaiseen työhön. Heillä oli yhteinen visio Espanjassa vietetystä illasta: valikoima tapaksia ja pinchoja, tomaattikastiketta ja aiolia tuhdin maalaisleivän kanssa, lampaankareta ja patatas bravas. Kaiken kruunaisi crema catalana. Lili oli hankkinut sopivat viinit, cavaa ja manzanillaa myöten. Suhteidensa avulla Lili oli lahjonut kauppahallin lihakauppiaan paril-

la maistiaisella leikkaamaan ibérico-kinkun paperinohuiksi siivuiksi.

Lili ja Emmi seisoivat vierekkäin. He katsoivat ensin edessään olevaa aikataulua ja tehtävänjakoa, sitten he nyökkäsivät ja kävivät töihin. Se oli kuin urheilusuoritus, jonka he olivat käyneet tarkasti mielessään läpi. He olivat pienestä pitäen kokanneet yhdessä niin monet kerrat, että pystyivät toimimaan keittiössä kuin saman moottorin eri liikkuvat osat.

– Eikö Pietu tule? Lili kysyi norottaessaan oliiviöljyä majoneesiin.

– Ei Käpyä voi jättää yksin, Emmi vastasi. Hän leikkasi hedelmähyttelöstä millilleen oikein mitattuja paloja manchego-juustopalojen päälle. Pelkkä makuyhdistelmä ei riittänyt, näppipalojen piti olla myös kauniita.

– Ei tietenkään, Lili sanoi jättäen kysymättä, miksi Emmi oli yhä sen luuserin kanssa. Suhteen jatkuminen vuodesta toiseen oli hänelle ihmetyksen aihe. Ehkä Emmi oli vain tottunut tyytymään vähempään kuin hän itse. – No, voi harmi.

Kumpikaan heistä ei ilmaissut helpotusta siitä, että Pietu oli jälleen kerran jättäytynyt pois. Viimeisin kiusallinen tapaus oli vielä hyvin muistissa, vaikka siitä olikin jo pari vuotta. Pietu ei ollut syönyt käytännössä mitään, mutta juonut sitäkin enemmän. Jossain vaiheessa hän oli hakenut Mikin vanhan kitaran ja halunnut välttämättä esittää omia kappaleitaan. Juhlat olivat nuupahtaneet nopeasti sen jälkeen.

– Ketä muita tulee? Emmi kysyi viattomasti. Hän halusi kuulla tilanteen Lililtä itseltään.

– Yksi tuttu pariskunta vain sekä Yose ja varmaan joku tämän uusi hoito, Lili vastasi.

Emmin kielellä pyöri pari valittua sanaa, mutta hän päätti niellä ne. Palan painikkeeksi hän otti Mikiltä tilattuja tuotteita manteleita, joista oli määrä tulla ajo blancoa.

– Eipä syödä kuormasta, Lili sanoi. – Pitäisikö rypäleet muuten ihan pakastaa keittoa varten vai riittääkö jääkaappi?

Sen jälkeen keskustelu pyöri vain ruoanlaiton ympärillä, mikä sopi Emmille mainiosti. He valmistelivat tapaksia, tekivät yrttihunnun lampaalle.

– Nyt pitää keittää kunnan kahvit, Lili sanoi, kun kaksi isoa leipää saatiin lopulta uuniin. Hänen jalkojaan pakotti jo ja hän mietti, miten ne mahtuisivat illalla uusiin korkokenkiin. Nyt hän halusi istahtaa hetkeksi.

– Meillä on nälkä, kaksoset sanoivat keittiön ovelta yhdestä suusta.

– Ei äiti nyt laita teille mitään, Lili sanoi. – Tässä on hommaa tarpeeksi muutenkin.

– Eiköhän täältä jotakin löydy, Emmi sanoi. – Ette te mitenkään jaksa odottaa ruokaa iltaan asti.

– Ehei, tänään on lapset ulkoistettu yökylään, Lili sanoi. – Syötte sitten siellä naapurissa.

Tyttöjen suupielet kääntyivät alaspäin. Äitinsä tyttäriä, Emmi ajatteli. He saavat tahtonsa läpi ihan samoilla tempuilla. Hän kurkisti jääkaappiin.

– Onhan täällä riisiä ja noista katkaravuista liikenee sen verran, että voin tehdä teille paistettua riisiä. Se on vähän kuin meidän pyttipannu kiinalaisille. Pakasteherneitä, soijakastiketta...

– Ja meille café con leche ja vähän turrónea, jota Consuela ja Pedro laittoivat rutkasti Mikin pakaasiin, Lili sanoi ja työnsi ison maitokahvin Emmin nenän eteen. – Emmi-täti on ihan nero loihtimaan herkkuja tähteistä.

Emmi ei tiennyt, miksi se kalskahti hänen korvissaan niin ikävältä.

– Tunti aikaa, Lili sanoi. – Nyt minä käyn suihkussa ja laitan itseni iltakuntoon. Vai pitäisikö ottaa pikku punkut ensin?

– Ihan pikkuiset. Emmi otti pullon ja korkkiruuvun ja alkoi vääntää. Lili toi lasit valmiiksi viereen ja Emmi kaatoi heille tilkat. He katsoivat keittiötä, joka oli nyt siistitty ruoanlaiton jäljistä. Tasoilla oli isoja vateja täynnä erilaisia tapas-annoksia, lammasta ja perunoita, jotka odottivat enää uuniin menoa.

– Pitäisikö ibéricon päälle tiristellä oliiviöljyä nyt vai pöydässä? Lili otti tukevan kulauksen lasista ja katsoi kutsuvaa annosta pää kallellaan.

– Minä laittaisin oliiviöljyn jo etukäteen. Lautanen olisi vielä paremman näköinen. Ja pippuri...

Emmi kurottaui ottamaan isoa pippurimyllyä, Lili oliiviöljykaadinta, heidän kätensä menivät ristiin, ja samassa kaatimesta suorastaan suihkusi rehevän vihreää oliiviöljyä suoraan Emmin päälle.

Vallitsi syvä hiljaisuus. Sitten Lili alkoi nauraa niin kuin hieman ylivirittynyt ihminen nauraa. – No, oliiviöljy kyllä tekee hyvää hipiälle, mutta...

– Tämä ei ole mikään naurun asia, Emmi sanoi ja taipui kaksin kerroin kikatuksesta. – Minulla ei ole mitään muita vaatteita mukana!

– Älä ruikuta. Lili tarttui Emmiä käsivarresta ja kaappasi tämän mukaansa.

– Onko siellä jokin hätä? Mikki huusi olohuoneesta.

– Ei, ei tässä miehiä kaivata, Lili huusi takaisin, ja he juoksivat portaat yläkertaan.

Emmi on aina jäänyt ystävänsä Lilin varjoon.

Nyt hän on yllättäen itse valokeilassa!

**Menestyksen sokerihumalassa on
vaikea pitää pää kylmänä.**

Emmi elämä, koira myöten, on koostunut muiden rippeistä. Hän päätyy kotitalousopettajaksi, kun hohdokas Lili haaveilee elämästä Suomen Martha Stewartina. Vedonlyönnin tuloksena ystävykset osallistuvat ravintolapäivään, ja sen aikana kuuluisan ravintoloitsija Sandran huomion herättääkin yllättäen Emmi.

Hänen elämänsä saa yhtäkkiä vauhtia. Blogista tulee suosittu, miehiäkin alkaa olla tarjolla joka lähtöön ja kaikki tuntuu olevan mallillaan. Mutta kun Emmi on päässyt herkkupöytään, hän ei enää osaa lopettaa. Vähitellen hänen on tajuttava, ettei kaikkea voi santsata. On löydettävä se, mistä todella nauttii.

**Raikkainta chick litiä
kirpeällä sokerikuorrutuksella!
Bon appétit!**

84.2

www.tammi.fi

ISBN 978-951-31-7132-2

9 789513 171322